

Znakomity antropolog, lekarz, Julian Talko-Hryncewicz urodził się w miejscowości Rukszany na Ziemi Kowieńskiej. Do gimnazjum uczęszczał w Kownie i Petersburgu. Studia lekarskie odbywał w Akademii Medyko-Chirurgicznej w Petersburgu i na Uniwersytecie Kijowskim. Natomiast po uzyskaniu dyplomu w 1876 roku i krótkiej praktyce lekarskiej wyjechał do Wiednia i Paryża na studia dokończające. Tam zaś zainteresował się antropologią. Po powrocie do kraju osiadł w Żwinogrodce na Ukrainie, gdzie oprócz praktyki lekarskiej rozpoczął prace naukowe z dziedziny prahistorii człowieka. Mieszkał tam przez 14 lat. Chcąc polepszyć sytuację materialną rodziny udał się do miejscowości Troickosawska-Kiachty w Kraju Zabajkalskim, w pobliżu granicy z Chinami, gdzie przebywał do 1908 roku pracując jako lekarz. Prowadził tutaj badania etnograficzne i antropologiczne oraz był organizatorem życia naukowego w tym zakątku Rosji. Julian Talko-

Hryncewicz należał do założycieli lokalnego oddziału Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego w Troickosawsku i przez cały okres pobytu w tym mieście był inspiratorem różnych przedsięwzięć naukowych. Właśnie z jego inicjatywy powstało miejscowe muzeum, bogata biblioteka naukowa, założono lokalne wydawnictwo «Prace Troicko-Kiachtańskiej Sekcji Nadamurskiego Oddziału Imperatorskiego Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego», na którego łamach publikował swoje prace antropologiczne. Były one rezultatem jego własnych obserwacji terenowych, pogłębionych lekturą literatury przedmiotu. Dał w nich wszechstronny obraz organizacji społecznej, historii, bytu i religii Buriatów, Ewenków, Chałchasów. Wiele pisał o kontaktach rosyjsko-chińskich, o wzajemnych przenikaniu się ras i dyfuzji kulturowej tego pogranicza. Po powrocie do kraju w 1908 roku Julian Talko-Hryncewicz objął stanowisko kierownika katedry antropologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie pracował do 1932 roku. Polska Akademia Umiejętności w 1927 roku obdarzyła go godnością czynnego członka. Był

człowiekiem o niespożytych siłach i wielkich zdolnościach organizacyjnych. Był dobrym znawcą tych problemów i wszedł na stałe do historii badań nad ludami mongolskimi. Naukowiec pozostawił także dwa pamiętniki: «Z przeżytych dni 1850-1908» oraz «Wspomnienia z lat ostatnich 1908-1932». Godna podkreślenia jest również jego postawa wobec innych ludzi. Na ich problemy był zawsze otwarty. Takim stosunkiem zjednał sobie tubylczą ludność Kraju Zabajkalskiego, przez co posiadał wiele jej tajemnic kulturowych i religijnych. Rezultaty jego działalności społecznej i naukowej mocno utkwily w historii Troickosawska i Kraju Zabajkalskiego. Wybitny naukowiec i badacz zmarł w Krakowie w 1936 roku.

Opracował Wasilij Wasiliew

Julian Talko-Hryncewicz

(1850-1936)

